

SLOVENSKI NAROD

Izbaja vsak dan popoldne, izzemljeno nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati pett vrsta 4.— Din; novice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Davidovičevci ostanejo v vladi

Sklepi včerajšnjih posvetovanj strankinega vodstva. — Stranka ostane enotna in obračuna z radikali po volitvah. — Razočaranje med radikali in klerikalci. — Zdaj iščejo novih konfliktov vladni radikali sami.

— Beograd, 27. julija. Včeraj se je vršila ves dan seja izvršnega odbora Davidovičevce demokratske stranke. — Posvetovanja so končala s presenečenjem. Iz radikalnih vrst so namreč zadnje dni vedno z nova širili vesti o neizbežnem razcepu demokratske stranke ali pa o odstopu demokratskih ministrov. Zgodilo se ni niti eno niti drugo. Pokazalo se je, da je demokratska stranka trdno streljena in da so nasprotja med gg. Davidovičem in Marinkovičem odpravljena. Pokazala pa se je tudi volja demokratov, da sedanjost, za nje tako ugodno politično situacijo čim bolj izkoristijo in tako pripravijo teren, da takoj po volitvah prevzamejo vodstvo državne politike. Demokrati računajo, da bodo po volitvah daleko najmočnejša skupnina v novem parlamentu, dočim bo Vukičević s svojimi 20 ali kvečjemu 30 poslanci svojo vlogo doigrati. Zato so na včerajšnji seji vnovič sklenili, da ostanejo do volitev v vladi in v njej kontrolirajo radikale ter preprečijo vsa nasilja vsaj proti sebi.

Ti sebi po radikale obeh frakcij precej razočarali, ker so i pašičevci i vukičevci računali na razcep v stranki. Razočarani pa so tudi klerikalci, ki so se že pripravljali, da nadomestijo demokrate v vladni koaliciji. Včeraj je imel dr. Korošec daljšo konferenco z g. Vukičevićem. Baje sta se

sporazumela že o razdelitvi ministrskih portfeljev. Ko so se zvečer zvedeli rezultati demokratske seje, je dr. Korošec znova posetil ministrskega predsednika, novinarjem pa je odklonil vsako izjavo.

— Beograd, 27. julija. Za danes popoldne ob 17. je sklicana seja ministrskega sveta, ki bo popolnoma političnega značaja. Na seji bodo, kakor se zahtuje, radikalni ministri zahtevali od demokratov pojasnila in razčiščenje njihovih odnošajev v vladi, odnosno v demokratski stranki. V zvezi s tem se je vršila danes dopolnjevanje v kabinetu zunanega ministra dr. Marinkoviča dolgotrajna konferenca demokratskih ministrov, na kateri so razpravljali o popoldanski seji ministrskega sveta. — Pri radikalih je opažati precejšnjo rezerviranost in nezadovoljstvo s potekom včerajšnje seje izvršnega odbora demokratske stranke. Iz Vukičevićeve okolice se naglašja, da bodo radikali zahtevali od demokratskih ministrov garancije, da se napadi na vlado ne bodo več ponavljali, kakor tudi, da podajo demokratski ministri javno izjavo, da nosijo enako odgovornost za delo vlade kakor radikalni ministri. V političnih krogih se zato s precejšnjo napetostjo pričakuje popoldanska seja ministrskega sveta, ki bo prinesla po vsej priliki nekoliko več razčiščenja kakor pa včerajšnja demokratska seja.

Dr. Žerjav o zblizanju demokratskih skupin

Tendenciozna poročila beograjskih listov o separatih pogajanjih slovenske SDS. — Po volitvah pride do čim tesnejše zveze obeh demokratskih strank. — Napredna fronta v Sloveniji.

— Zagreb, 27. julija. Današnji »Novosti« objavljajo izjavo dr. Žerjava, ki jo je poslal njihovemu dopisniku z ozirom na vesti nekaterih listov, da se SDS v Sloveniji pogaja z Davidovičevci, in to brez vednosti osrednjega vodstva SDS. Dr. Žerjav je izjavil med drugim:

«Naše kandidatne liste so z malimi izjemami že gotove. G. dr. Pivko je postavljen za nosilca liste v mariborskem okrožju, jaz v ljubljanskem okrožju, dr. Kramer pa je bil od vseh ljubljanskih organizacij proglašen za nosilca liste v Ljubljani. Vse tri kandidatne liste v smislu strankinega statusa predložene v odobrenje glavnemu odboru. Sreski kandidati bodo objavljeni, ko bodo liste izročene sodišču. Tudi v tem oziru je že vse dovršeno. Izvemski srez Kranj, kjer so imeli sedaj občinske volitve in se radi tega ni mogla vršiti seja sreske organizacije. Na naših kandidatnih listah kandidirajo tudi narodni socialisti in samostojni kmetje, ki se s tem pod svojim stari imenom zopet izločijo iz Radičeve stranke. Upamo, da bomo skupno z našimi zavezniki narastli od 27.000 glasov, ki smo jih dobili pri oblastnih volitvah 23. januarja, na 40.000 glasov. Kar se tiče demokratov, ki niso v naši organizaciji, in ki so sploh neorganizirani, se računa s tem, da bodo glasovali za našo listo, in to ne le radi tega, ker ne morejo glasovati niti za klerikalce, niti za Radiča, nego tudi za to, ker smo vsi pristajali ideje popolnega ujedinjenja vseh demokratskih skupin v vsej državi, bodisi v enotno stranko, bodisi v enoten blok. Pri tem mislim seveda na dobo po volitvah, odnosno v slučaju, da bi vlada g. Vukičeviće padla.

Z ozirom na to izjavo in ker beograjski listi ponovno objavljajo vesti o separatih pogajanjih slovenskih demokratov, smo se obrnili danes na g. dr. Žerjava, ki je dal našemu uredniku naslednjo izjavo:

«Dopisniki raznih listov me te dni iščejo in bi radi od mene dobili kako izjavo, ki bi se mogla tolmačiti kot razlika v mišljenju v vodstvu SDS. Beograjska »Politika« vzdržuje svojo vest o že demantiranih separatih pogajanjih samostojnih demokratov. V resnici se slovenski demokrati ne pogajajo na lastno pest z nikomur niti tajno niti javno, pač pa iskreno izpovedujejo svoje mnenje in željo, da se vsaj po volitvah vsi demokratski elementi v državi združijo v eno skupino.

Ta želja se je po bleiskem paktu že počela. Neki intriganti bi hoteli v tem najti razliko med mojim mišljenjem in

mišljenjem g. Pribičevića. Istina pa je, da je ravno g. Pribičević že lani in večkrat pozneje povdarjal isto željo in da je celo pred kromom zastopal predlog, da je treba volitve dati demokratskemu bloku. Meni je znano, da od tedaj svojega mišljenja ni spremenil. Vsako odvajanje poidevcev od ene v drugo demokratsko grupo bi bodoče odnose med njima zastropilo in zblizanje samo otežilo. Davidovičevi demokrati nas ne lovijo, mi pa tudi ne želimo storiti keke nekorektnosti, pač pa ob popolnem umevanju našega vodstva iskreno in javno izražamo svoje mišljenje.»

Turčija in Italija

— Rim, 27. julija. »Giornale d' Italia« poroča iz Angore, da so se odnošaji med Turčijo in Italijo v zadnjem času znatno izboljšali. List naglašja, da bo v najkrajšem času sklenjena med Italijo in Turčijo prijateljska pogodba, kateri bo sledilo še več zelo važnih konvencij. List dostavlja, da upriparja Francija tudi v Turčiji gonjo proti Italiji, tako da je danes turška javnost o Italiji popolnoma napetno informirala. Zato priporoča italijanski vladi, naj podkveze pri merne protiakcije, da tako škodljivo propagando onemogoči.

TRGOVINSKA POGODBA Z NEMČIJO

— Beograd, 27. julija. Glasom poročil iz Berlina so bila včeraj zaključena pogajanja med našo in nemško delegacijo za sklenitev jugoslovensko-nemške trgovinske pogodbe, ki bo v najkrajšem času podpisana.

AVSTRILSKO POSOJILO

— Rim, 27. julija. Vsi italijanski listi beležijo članek londonskega »Daily Telegrapha«, ki razpravlja o novem avstriljskem inozemskem posojilu. Avstrila potrebuje to posojilo za gospodarsko obnovo republike. V utemeljevanju te svoje zahteve naglašja Avstrila, da je to edino sredstvo, da se prepreči propaganda za priključitev Avstrije k Nemčiji ter da so tudi pridni krvavi nemiri na Dunaju posledica težke gospodarske krize, ki vlada v avstriljskem gospodarstvu.

VELIKI KNEZ NIKOLAJ NIKOLAJEVIČ BOLAN

— Pariz, 24. julija. Zdravstveno stanje ruskega velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča se je zadnje dni tako poslabšalo, da je vsak čas pričakovati katastrofe. V ruskih monarhističnih krogih vlada precejšnje vzemirjenje.

Madžarska posreduje med Italijo in Jugoslavijo

Zanimiva budimpeštanska vest. — Konferenca poslanika Horryja. — Jugoslovensko-italijanska napetost ovira gospodarske stike med Italijo in Madžarsko.

— Budimpešta, 27. julija. Današnji listi poročajo, da se je na Bledu sestal te dni bivši madžarski poslanik v Beogradu in sedanjí poslanik v Rimu de Hory z italijanskim poslanikom Bodrerom. Včeraj se je v sporu med Italijo in Jugoslavijo. Madžarska ima največ interesa na tem, da pride med Italijo in Jugoslavijo do čimprejšnjega pomirjenja in do likvidacije vseh spornih vprašanj. Italija si želi ojačanje svoje madžarske zavezništva in baš radi tega je obema državama potreben sporazum z Jugoslavijo, ki lahko vedno ovira razvoj gospodarskih odnošajev med Madžarsko in Italijo.

Te dni sta Mussolinij in podtikanik madžarskega ministrstva za trgovino Wommersperg podpisala sporazum o madžarskih ugodnostih v italijanskih lukah, zlasti na Reki. Pogodba ima predvsem namen poglobiti medsebojne gospodarske odnošaje. S to pogodbo je perfektiran sporazum, ki sta ga sklenila meseca aprila o priliki svojega rimskega sestanka Mussolinij in grof Bethlen. Ker pa ta sporazum, kolikor se uče medsebojnega trgovinskega prometa, vse dotle, dokler se Madžarska ne sporazume z Jugoslavijo glede tranzita, brez stvarne vrednosti, se forsira sedaj tako z italijanske kakor tudi z madžarske strani sporazum z Jugoslavijo. Ker pa se Madžarska zaveda, da tvori glavne težkoče v tem vprašanju baš napetost, ki vlada radi neresenih vprašanj med Jugoslavijo in Italijo, se madžarski krogji sedaj trudijo, da s posredovanjem odstranijo ta nesoglasja. V koliko bo jugoslovenska vlada pristala na madžarsko posredovanje, doslej še ni znano.

Klerikalna intriga med ljubljanskim uradništvom

Ponesrečen poskus SLS, da pomojčo protiklerikalnih glasov rešijo svojo ljubljansko kandidaturo.

Ze dolgo se je šušlalo po Ljubljani, da pripravljajo klerikalci samostojno uradniško listo za skupščinske volitve v Ljubljani, zavedajoč se, da je njihov ljubljanski mandat izgubljen, ako se jim ne posreči dobiti na svoje limatec nekaj zagarjev ali navizev, ki bi v njihovem interesu poskušali cepiti krepke vrste SDS.

SLS je dobila pri zadnjih oblastnih volitvah v Ljubljani 3412 glasov, SDS pa 4159. Ker je dr. Ravnihar dobil le 510 glasov, je očitno, da SLS tudi z dr. Ravniharjem ničesar ne doseže, ker ima z njim vred le 3922 glasov, ne glede na to, da sta tako SLS, kakor dr. Ravnihar od zadnjih volitev v Ljubljani še zelo veliko izgubila radi svoje zavožene politike. Baš to pa je SLS podžgalo, da z intrigami skali ljubljansko politično situacijo. Ker se delavstvo od SLS ne pusti več vleči za nos, so si klerikalci to pot izbrali za sredstvo svoje intrige uradništvo.

Snoči se je vršil »Levu« uradniški sestanek, za katerega si nihče ni upal na vabilu podpisati kot skicatelj. Ko so uradniki prišli na sestanek, so pričakovali, da bo kot glavni akter za uradniško listo nastopil klerikalac g. Velikonja. Njega pa ni bilo, kakor so se klerikalni aranžerji previdno skrili v ozadije, navzoči pristaši SLS so pa večinoma močali. Značilno je, da so govorniki povdarjali, da je v Ljubljani 4500 uradnikov-volitev, a se jih je komaj nekaj nad en procent izreklo za posebno uradniško kandidaturu in še to le principiëlno kar najbolj dokazuje neresnost cele uprizoritve s staljšica interesov uradniškega stanu in stališče pozitivnega uspeha.

Za predsednika sestanka je bil izvoljen g. Rostan, ki je znan že iz predvojnih let kot gospod, ki je pri mnogih volitvah poskušal razbiti, kajni vsi govorniki so ali direktno ali indirektno povedali, da samostojna uradniška lista nima prav nobene izgleda na uspeh. Ker pa uspeha ne more biti, je jasno, da je cela akcija samo podporni akcija za kandidaturu SLS, torej za tisto stranko, ki je pravi grobokop slovenskega uradnika. Kdor torej v današnjih razmerah postavlja samostojno uradniško listo v Ljubljani, dela predvsem proti vitalnim interesom državnega nameščenja.

Da je bil včerajšnji sestanek pri »Levu« aranžiran od klerikalcev ter sploh cela akcija inscenirana od njih, sta najboljši dokaz tudi današnji »Slovenec« ter njegov pomagač iz Merkurjeve tiskarne, ki oba sicer zavito, za politično mislečega človeka je zadovolj jasno s posebnim veseljem in zadošč-

njem pozdravljata akcijo, ki naj bi klerikalni kandidaturi indirektno pomagala. Ze s tem je celo gibanje g. Rošana in tovarišev razkrinkano kot klerikalni volilni manever.

Sestanek je v ostalem pokazal, da so se zanj angažirali le ljudje, ki niso nikdar spuščali kroglice v skrinjico SDS in ki dosejaj se niso z nobenim delom pokazali, da imajo kake sposobnosti se javno udeleževati. Ako bi za to imeli kaj smisla, bi se lahko v političnih organizacijah katerekoli stranke uveljavili. Da pa se z godrnjanjem, zabavljanjem in razdiranjem ne more v današnjih časih političnih koncentracij osnovati nova stranka, kakor so nekateri govorniki na včerajšnjem sestanku želeli, je pač jasno kot belj dan.

Vsak količjak objektivni uradnik mora imeti danes toliko politične zrelosti, da spozna, da se s takimi objurnimi eksperimenti ne koristi niti uradništvu, niti uradnikom, prav tako pa mora vsakdo, ki nima omrežnih oči, priznati, da je baš SDS ona stranka, ki je do sedaj za uradništvo edina kaj storila. Da bi ne bilo SDS, bi uradništvo še bolj žalostno životalo. Ako bi pa uradništvo proti vsem principom zdrave pameti za zahvalo za klerikalno-radikalni bliš še direktno ali indirektno podpiralo SLS in njegovo kandidaturu v Ljubljani, bi s tem nad seboj zagrešilo pravecni samomor.

Taka je zadeva. Ako hoče uradništvo sebi dobro, je njegova dolžnost, da samo energično odkloni klerikalno intrigo ter ekstravaganca nekaterih gospodov.

Francoski protest v Moskvi

Komunistična propaganda v francoski vojski

— Pariz, 27. julija. Francoska vlada je naročila svojemu poslaniku v Moskvi, naj vloží pri sovjetski vladi energičen protest radi komunistične propagande v Franciji zlasti tudi pri francoski armadi ter naj sovjetsko vlado ob enem opozori, da je sklenitev pogodbe o ruskih predvojnih dolgovih odvisna od ukinitve te propagande.

Pariz, 27. julija. d. V političnih in vladnih krogih se v zadnjem času mnogo razpravlja o pojavih v vojski, ki dokazujejo, da se tajna komunistična propaganda ne širi samo med delavstvom, marveč tudi med vojaštvom. Slučaji nepokoretnosti se vedno bolj množe. Pri 5. topniškem bataljonu v Bloisu so vojaki na državni praznik izobesili na vojašnici rovečo zastavo s sovjetskim grbom. Kljub povelju oficirjev vojaški zastave niso hoteli odstraniti in je visela vse do 7. ure zvečer. 12 vojakov je bilo aretiranih in izročenih vojnemu sodišču. Drugi tak slučaj se je pripetil v Cherbourgu. Tam je bilo poklicanih 200 mornarjev na orožne vaje. Mesto v vojašnici so mornarji ogledli v povelji, pevajo internacionalno, pred rotovž. Povelja se ni upala razglati demonstrante. V Coetquidanu so priredili tamošnji rezervisti 302. artiljerijskega polka stavko, ko so došli povelje, da odrinejo na stražo. Korporativno so odšli iz službojujočemu oficirju, ga napadli in prisilili, da sponoči njihovo stavko polkovniku.

Konferenca Južne železnice v Mariboru

— Beograd, 27. julija. Danes so se sestali v Mariboru delegatje dunavske, savske in Jadranske železnice (bivše južne železnice) iz Jugoslavije, Avstrije in Madžarske, da se posvetujejo o vseh neresenih vprašanjih, ki so v zvezi z likvidacijo južne železnice.

KOLONIZACIJA V BOSNI

— Beograd, 27. julija. V sporazumu z ministrom agrarne reforme je izdal minister za šume in rudnike uredbu o kolonizaciji v Bosni in Hercegovini. V smislu te uredbe bo odstopilo ministrstvo za šume in rudnike večje komplekse zemljišča agrarnemu ministrstvu za kolonizacijo dobrovoljcev.

SUSA V MAKEDONIJI

— Skopje, 27. julija. V Južni Srbiji vlada zadnje tedne velika suša. Nizen par neviht ni padlo že več tednov niti kapljice dežja. Posušili, tako da je ves letošnji pridelek uničen. V Povardariu so uničena vsa polja. Zemlja kaže široke razpoke. Cene življenskim potrebščinam zlasti pa poljskim pridelkom stalno naraščajo.

SPREMEMBE V POLJSKI VLADI

— Varšava, 25. julija. V poljski vladi bo prišlo v najkrajšem času do resnih sprememb. Danes je podal svojo ostavko minister Moraczewski, ki je bil do sedaj v vladi kot zastopnik socialistične stranke. Dasí ga ta stranka davno ni več priznavala za svojega zastopnika. V zvezi z odstopom Moraczewskega se zahtuje, da bo prišlo te dni do temeljite rekonstrukcije poljske vlade.

Iz letalskega sveta

Nov višinski rekord. — Smrtna nesreča angleškega letalca.

Moderna aeronavtika je te dni doživela nov triumf. Ameriški letalski poročnik Champion je s svojim letalom dosegel nov višinski rekord, ki znaša 14.500 metrov. Ko je došel do omejenjene višine, so se cilindri motorja razleteli. Dročki, ki so leteli naokoli, so razbili steklenico s kisikom. Letalec je izgubil vso oblast nad letalom, ki se je v naglih spiralah spuščalo proti zemlji in padlo v rž. Pri padcu se je aeroplan vnel, vendar je letalec z nadčloveškim naporom rešil barograf, aparat, ki je registriral novi višinski rekord.

V Angliji so se vršili te dni značni manevri angleškega letalstva, ki so pa zahtevali svojega žrtve. Pri Northoltu je treščilo na tla letalo 17. oddelka zračne flotile. Poročnik, ki je bil v njemu, se razbil steklenico s kisikom. Letalec je izgubil vso oblast nad letalom, ki se je v naglih spiralah spuščalo proti zemlji in padlo v rž. Pri padcu se je aeroplan vnel, vendar je letalec z nadčloveškim naporom rešil barograf, aparat, ki je registriral novi višinski rekord.

V Angliji so se vršili te dni značni manevri angleškega letalstva, ki so pa zahtevali svojega žrtve. Pri Northoltu je treščilo na tla letalo 17. oddelka zračne flotile. Poročnik, ki je bil v njemu, se razbil steklenico s kisikom. Letalec je izgubil vso oblast nad letalom, ki se je v naglih spiralah spuščalo proti zemlji in padlo v rž. Pri padcu se je aeroplan vnel, vendar je letalec z nadčloveškim naporom rešil barograf, aparat, ki je registriral novi višinski rekord.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: v oklepajih zaključki: Amsterdam 2278.5 bl., Berlin 13.51—13.54 (13.525), Bruselj 7.92 blago, Budimpešta 9.93 b., Bukarešta 35 b., Curih 10.935 — 10.965 (10.95), Dunaj 7.9925 — 8.0225 (8.00775), Kopenhagen 25.25 b., London 275.8 — 276.6 (276.2), Madrid 9.80 blago, Newyork kabel 56.94 b., Newyork ček 56.7 — 56.9 (56.8), Oslo 14.80 bl., Pariz 22.325 b., Praga 168.2, 169 (168.6), Sofija 42.50 b., Stockholm 15.30 b., Milan 307.75 — 309.75 (308.75), Varšava 6.45 b.

Effekti. Investicijsko posojilo 84 denar, vojna škoda 343 d., Celjska posojilnica 187 —199, Ljubljanska kreditna 147, 150, Prastrediona 850 d., Kreditni zavod 160 d., Stavbna družba 55 d., Šešir 104 d.

Lesni trg. Tendencna čvrsta, zaključeno 5 vagonov bukovih drv franko vagon meja po 32.

Deželni pridelki: Tendencna čvrsta. Zaključkov ni bilo.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize: London 275.80—276.60, Newyork 56.70—56.90, Milan 307.89—309.89, Curih 10935—10965, Dunaj 799.5—802.5, Praga 168.2—169.

Effekti: 7% invest. posojilo 1921 84% — 85%, 2½% drž. rentne vojne škode 344, Agrarna 50—51; Hipotekarna banka 36, Ljubljanska kreditna 147—155; Prastrediona 850—860; Trboveljske 445—455; Večje 135.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1375 London 25.21625, Newyork 519, Milan 28.2375, Pariz 20.32, Praga 15.39.
Trst: Beograd 32.33, London 25.215, Curih 354.10.

Klerikalci in uradništvo

Slaba vest vodstva SLS. — Kleroradikalni režim je uničil mnoge pridobitve uradniškega zakona. — Z reduciranjem plač in okrnjenjem pridobljenih pravic je povečal uradniško bedo. — Obupne klerikalne intrige.

Današnji «Slovenec» je posvetil cel uvodnik ljubljanski kandidaturi g. dr. Kramerja, ki je klerikalcem očividno zelo neprijetna. V svojem članku pravi med drugim: «SDS priporoča svojega kandidata tudi kot iskrenega zagovornika pravic javnih nameščenecv. Ti pa vedo, da je baš SDS tista stranka, ki ravno za uradništvo, kadarkoli je bila na vladi, ni ničesar storila, ampak nasprotno, podpirala vsak režim, ki je krhal uradniške pravice, ga ohranjal v provzoričnem položaju in gmotno ter moralno pritiskal k tomu.»

To si je upalo zapisati glasilo stranke, ki je svojočasno proglasilo za geslo, da uradniki samo žro in žro, in ki se je menila po tem geslu ravnala tudi v času svojega sodelovanja v vladi pri uveljavljanju novega državnega proračuna in finančnega zakona.

Znano je, da je imela pri uveljavljanju uradniške pragmatike SDS s svojim tedanjim poslancem Reiserjem največje zasluge; v kolikor je bil prvotni načrt uradniške pragmatike poslabšan, je to krivda tedanjega samoradikalnega režima in klerikalcev, ki so radikalni večini ob glasovanju omogočili kvorum in tako tudi prepričali, da se niso že ob sprejetju službene pragmatike kronski vpokojenci prevedli na dinarske pokojnine.

Z določbami v finančnem zakonu za leto 1927/28 pa je kleroradikalni režim dejansko razveljavil uradniško pragmatiko, ker vlado na splošno pooblašča, da sme izpremeniti uradniški zakon, kakor se njej poljubi. Finančni zakon ne nudi uradništvu nobenega jamstva, da bi se popravile krivice, ki se mu gode, temveč samo na splošno pooblašča vlado, da sme izpremeniti določila uradniškega zakona ter nanovo regulirati plače in pokojnine.

Da pri tem kleroradikalni režim ni imel namena zboljšati gmotnega stanja državnih uslužbencev, je bilo razvidno že iz tega, da je uzakoni in s tem definitivno uveljavil lanski sklep ministrskega sveta o zmanjšanju draginskih doklad.

Po novem finančnem zakonu so izgubili mnogi reducirani uradniki pravico do pokojnine, na drugi strani pa se je vsem uradnikom podaljšala doba za pridobitev pokojninske pravice od 10 na 15 let, dočim se je službena doba za pridobitev polne pokojnine določila na 35 let.

Pod kleroradikalnim režimom so se dogodile neštete redukcije državnih uslužbencev, preko noči so bili mnogi pahnjeni brez vsake plače na ulico, odpušteni so bili v bolnišnicah mladi zdravniki, reducirani asistenti na univerzah itd., itd.

Z novim finančnim zakonom so se nešteti državni uslužbenci (zvaniki in služitelji), ki niso v uradniških kategorijah, reducirali na dnevnice z mesečno nagrado in brez pravice do pokojnine. Sploh so bile po novem finančnem zakonu najbolj

prizadete najnižje kategorije državnih uslužbencev, kar je dovolj dokazalo nesocialno čustvovanje kleroradikalnega režima.

Po novem finančnem zakonu sta bila razveljavljena čl. 127. in zadnji odstavek čl. 137. uradniškega zakona. S tem je bila državnim uslužbencem ukinjena pravica, da se jim sme v slučaju bolezni, smrti ali druge skrajne potrebe v rodbini na račun njihovih prejemkov iz državne blagajne nakazati brezobrestno posojilo do višine trimesečne plače in stanarine z vračilnim rokom 18 mesecev. Istotako je bila ukinjena določba, da se prizna državnim uslužbencem v pokojnino čas, ki so ga prebili v službi in poleg tega še deset let, če se je državni uslužbenec brez svoje krivde tako poškodoval pri državnem poslu ali pa tako obolel, da je postal nesposoben za nadaljno službo.

Razen tega je finančni zakon prisnel državnim uslužbencem še vse polno drugih razočaranj. Najobčutnejši udarec predstavlja za državno uradništvo pooblastilo za izpremembo uradniškega zakona, ker ni ničesar določeno, v kakšnem smislu se ima izpremeniti uradniški zakon. Kleroradikalni režim, ki je zmanjšal draginske doklade, je naglašal pri uveljavljanju tega pooblastila samo načelo štedenja, kar je vzbudilo upravičeno domnevo, da vsekakor ni mislil na zboljšanje gmotnega položaja in razširjenje njihovih pravic.

Kar se pa tiče privatnih nameščenecv, je znano, da jim je kleroradikalni režim, in sicer predvsem onim z manjšimi plačami, znatno povišal davčna bremena. Privatni nameščenec z letnimi prejemki 12.000 do 18.000 Din, ki ima dva otroka, je bil n. pr. prej opročen vsake dohodnine in doklad, sedaj pa plačuje od 606 do 1095 Din davka. V istem razmerju so bili prizadeti tudi privatni nameščenci, ki imajo nekoliko višje plače, zmanjšane pa so bile davščine onim zasebnim nameščencem, ki imajo velike plače, kakor so n. pr. bančni in industrijski ravnatelji. Na drugi strani pa se je raztegnil davek na ročno delo tudi za državne delavce.

Noben režim ni prizadel državnim uslužbencem kakor tudi privatnim nameščencem tako krutih udarcev, kakor jih je kleroradikalni režim. Zadnji finančni zakon je očiten dokaz za to. Zato je nemvno, da se klerikalci boje za uradniške glasove. Ker vedo, da jih za sebe ne morejo dobiti, jih poskušajo zdaj zvaljati na samostojno uradniško kandidaturu, ki pa v bistvu seveda ne predstavlja ničesar drugega kakor glasovanje za klerikalce.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Kako bo gradila zagrebška občina stanovanja? — Življenje za jabolko. — Dva litra žganja na dušek. — Telefonska idila. —

Kakor poročajo zarezški listi, je zastopnik neke ameriške finančne skupine iz Newyorka predložil zagrebški občini pismeno ponudbo, da zgradi v teku enega leta 1000 manjših družinskih stanovanj. Ta stanovanja bi tekom 25 ali 28 let prešla v popolno last zagrebške občine. Listi ne imenujejo te finančne skupine, pač pa pripominjajo, da je ta finančna skupina že zgradila po raznih mestih srednje Evrope slična stanovanja, zlasti v Nemčiji. Skupina zahteva od občine garancijo, da more pobirati najemnino, ki bi znašala 8% za zgradbo stanovanj določene kapitala. Ponudba je bila predložena vladnemu komisarju mestne občine, ki stoji na stališču, da mora o tem odločiti novoizvoljeni občinski svet. Ponudba je bila sedaj predložena le v splošnih osnovah. O ponudbi bo sklepal prihodnji občinski svet.

Spominjajte se CMD!

Hugo Bettauer: 16

Najlepša žena sveta

Dekle je opazovalo obupno prizadevanje mačka, ki je hotel priti z ene strehe na drugo in mišavkal. Kakor mački v mesečnih nočeh za mačkami, tako so se drenjali možki za njo na cesti. Često se je dokajalo, da je kak fin gospod, ki se je peljal v avtomobilu mimo nje, ustavil avto, izstopil in šel peš za njo. In če jo je nagovoril, ji je pravil, da je najlepše dekle na vsem Dunaju ter da bi lahko dobila od nje vse, če bi hotela postati njegova prijateljica. Še nedavno jo je trgovec z lutkami, za katerega je sedaj delala, prijel za roko in dejal:

— Ne bodite neumna, Franci, ne trudite se dalje s temi bedastimi lutkami. Bodite z menoj dobra in ljubka, pa boste brez dela lahko živeli kakor bogata dama

Toda ona je samo stresla svojo glavo in ni pristala na take nagovore. Če pa so jo nagovorili tuji možki, jim sploh ni dala odgovora.

Zakaj pravzaprav? Tisto z moralno in dostojnostjo je vendar vse skupaj samo goljufija, iznajdena od onih, ki imajo od tega dobiček. Vse ostanejo drugi moralni in spodobni! Vse to je dobro vedela in bile so ure, ko jo je napadalo brezmejno hrenenje po sreči, ljubezni, po nežnosti in sijaju. Toda potem ji je stopila pred oči slika pokojne Alme, v duhu je zopet videla njeno zabuhlo truplo, strte, steklene oči in v ušesih so ji zvenele zadnje besede njene matere na smrtni postelji:

— Ostani dobra in čednostna, Franci. Ne veruj možkim; je pač že tako, da postanejo nezvesti, kadar se nastijo. Tudi papa — dostikrat sem briko jokala, če sem kaj zvedela — toda on je bil vendarle dober mož in dober oče. Počakaj, dokler te ne poroči pošteniak. Saj ni treba, da bi morala biti baš ona sanjava velika sreča, toda nekako sigurnosti pa vendar nudi. Misli na ubogo Almo...

Franci je zopet sedla k šivalni mizi in začela s svojimi hitrimi prsti zvijati in formati črne krpe, da so nastale iz njih nogam podobni deli. Tako, sedaj bo treba še preobleči «noge» z lakastim usnjem in spodnji del bi bil gotov. Sedaj bo treba seveda napraviti še

V vasi Dobričevo pri Mostarju sta kmetja Juraš in Bašič stavila, da poslednji izpije dva litra žganja v dušku. Kdor pozna življenje na kmetih, ve, da so take in slične stave med seljaki kaj priljubljene. Mož na mestu je n. pr. oni, ki naklesti deset fantov iz sosedne vasi, ki najbolje poka za bičem, ki vzdigne voz kakor igračko ali ukroti zbesnelega konja. Kmetje so ponosni na take junaške čine in zmagovalce postaneč čislana in velespoštovana oseba v vsej župniji.

Cevraj je bil Bašič znan pijanček, vendar ni mogel nihče verovati, da bi stavo dobil. Zato se je vsa vasa zbrala v občinski delavnici, kjer naj bi se stava vršila. Že dolgo se ni zbralo toliko ljudi v vasi. Prihitei so tudi radovedneži iz sosednih sel, da se na svoje oči prepričajo in da vidijo rekorderja. Matija Bašič je ponosno stal med občudujočo množico in gledal pogumno dvolitrsko steklenico z žganjem pred seboj. Na znamenje se je stava pričela. Matija nastavi steklenico na usta in začne požirati. Do polovice je Matija steklenico izpraznil in vse je šlo v redu. Navzoči so mu že hoteli čestitati k uspehu, ko se je Matiju nenadoma vili pot po obrazu, oči so se mu nekako čudno pričele vrteči in nato se je zgrudil pod mizo popolnoma nezavesten. V steklenici je ostalo le še par požirkov žganja. Priskočili so mu na pomoč, močili ga z mrzlo vodo, a bilo je vse zaman. Matija se ni več prebudil, zgubil je stavo in glavo.

V noči med soboto in nedeljo je izbruhnil požar v Srednjem pri Sarajevu na neki žagi.

Šef kriminala, dr. Prica, je hotel po telefonu zvedeti podrobnosti o požaru. Pol ure je klical centralo. Ker se nihče ni odzval, je odšel na glavno pošto. Prebudil je gospodično, ki sprejema telegrame in nato iz javne govornice klical zopet pol ure centralo. Ker se zopet nihče ni odzval, je odšel v spremstvu uradnika pred vrata centrala in nanje tolkel pet minut, dokler se gospodična ni zbudila. — Po treh urah in en četrt je dobil željeno zvezo.

Tridesetletnica smrti Janka Kersnika

Dne 28. t. m. poteče 30 let, kar je umrl v Ljubljani odlični slovenski pripovednik, grajščak in notar na Brdu dr. Janko Kersnik. Težko bolan se je vrnil iz alpskih zdravilišč v Ljubljano; še preden je mogel priti na Brdo, ga je pri tistu, takratnem hotelirju Tavčarju, usmiljena smrt rešila težkega trpljenja. Ugonobila ga je sušica v spaniku.

Z Jankom Kersnikom je zapustil Slovence eden najboljših naših pisateljev, ki je nadarjen literarno poslanstvo Josipa Jurčiča. Ko je Jurčiču smrt iztrgala pero iz rok, je Kersnik mojstrsko dovršil njegove «Rokovnjače». Ze preje se je živahno vadil v peresu, pisal povesti, polistiške in politične člank, zanimal se za vsak literarni pojav v domovini in na tujem. Prijateljske vezi z Jurčičem, zlasti pa s Stritarjem so mu dale mnogo vzpodbud k pisateljevanju in vplivale zlasti v začetku na njegovo smer. V poznejših povestih se je Kersnik opustil romantiškega gledanja na našega kmeta in slovensko družbo in je krenil na lastna pota — pota zdravega realizma. Postal je mojster v podajanju slovenskega malomeščanskega miljeja; živo in s polnim umevanjem je opisoval gospodino in polugospodo po deželi. Med njegove najboljše spise spadajo: «Cyklamens», «Agitator», «Jara gospoda», «Na Zerimjah», «Lutrovski ljudje» in «Testament».

Razen pisateljevanja se je Kersnik v zadnjem desetletju svojega življenja zavalno udeleževal v domači politiki, vendar pa ne vedno s srečno roko. Bil je predvsem pisatelj, ustvarjajoč duh, ki je najbližji samemu sebi v kulturnem udeleževanju, kjer lahko v polni meri izživi svojo individualnost. O Kersniku kot človeku, pisatelju in politiku imamo obsežno in izborno študijo iz peresa dr. I. Prijatelja, ki je izšla kot VI zvezek njegovih zbranih spisov.

Omeniti je še toliko, da je njegov grad Brdo pri Lukovici, na katerem se je rodil dne 4. septembra l. 1851 kot sin sodnega uradnika Josipa Kersnika in Berte roj. Höfer pl. Saalfeld, še zdaj v rokah Kers-

jatelja bi te vedno rada videla v svoji glavni, trup in glavo in minuli bosta še dobri dve uri, predno bo z delom gotova.

Z čistim, lepim glasom je zapela Franci narodno pesem, ker ii je pri tem čas hitreje tekkel.

Ni še bila povsem gotova z delom, ko se je oglasil zvonec.

— Gotovo Rolf —, je mislila in šla odpirat. Res je bil on. Visok, vitk, mlad in stal je pred njo in ii vedno zopet poljubljaj roke, dokler mu jih ni smeje odtegnila.

— Ne tako viharno. Rorlf in siromajšnim šiviljam se sploh ne poljubuje rok.

— A kaj, še bar let in ne boš več. Potem boš gospa soproza znamenitega slikarja, kateri bodo najimenitnejši gospodje spoštljivo poljubljali roke.

Dekle se je otožno nasmehnilo.

— Ti si nepoboljšljiv fantast, Rolf. Kdo ve, kaj bo z nama v bar letih!

Rolf ji je nežno pogladil no fantovsko ostrizene lase, ki so se sedaj, ko se je vrel v njih solčni žar, svetili ko čisto zlato. Objel jo je okoli pasu in si prizadeval, da bi jo poljubil na usta.

Jubilej idealnega duhovnika

Zlata maša župnika Ivana Vrhovnika. — Burne ovacije tisočglavih množic. — Čestitke cirilmetodovih delavcev. — Spominjska darila trnovskih župljanov.

Včeraj ob 11. je posečila slavljenca zlatomašnika g. Ivana Vrhovnika v njegovem idilnem domu v Trnovem deputacija CMD. Jubilaru je k rednemu slavlju prisrčno čestital predsednik CMD notar Hudovernik, nato pa mu je deputacija izročila diplomu za 50 kamnov CMD, ki so jih zadnje dni nabrale vse ljubljanske podružnice. Dvorna dama ga. Franja Tavčarjeva mu je nato poklonila krasen šopek rdečih naseelijev.

Župnik Vrhovnik se je gtnjen zahvaljal za dokaze ljubezni in spoštovanja. Naglašal je, da bo do konca svojega življenja deloval za ljubljeno CMD.

Popoldne so obiskale zlatomašnika trnovske župljanke z gospo Tenentovo na čelu. Izročile so mu zlat šopek in srebren, bogato pozlačen križ, ga. Tenente pa je imela na slavljenca lep nagovor. Jubilar se je prisrčno zahvalil, v svoji poniznosti pa je prosil, da naj mu ne prirejajo nikakih «ceremonij».

Snoči je bila trnovska cerkev lepo razsvetljena in veselo pritrkavanje zvonov je naznanjalo predvečer redkega slavlja v trnovski župniji. Pred cerkvijo in jubilarovim domom so se ves večer zbirale velike množice, ki so kljub njegovim prepovedi prirejale priljubljenemu duhovniku vedno znova prisrčne ovacije.

Izredno lepa in prisrčna je bila današnja cerkvena slovesnost. Kljub zgodnji uri, za katero je bila napovedana jubilejna maša, so množice občinstva že precej poprej napolnile ves obširni prostor pred trnovsko cerkvijo in naredile gost špalir od cerkve do jubilarovega stanovanja. Pred cerkvijo so se postavili v vrste dečki in belo oblečene deklice iz Trnovca in sosednih mestnih delov. Zbral se je tam celotni odbor CMD s prvomestni-

kom notarjem Hudovernikom in dvorno damo go. Tavčarjevo na čelu, njim ob strani skoro korporativno odbori vseh ljubljanskih podružnic CMD in mnogo drugih narodnih organizacij. Zastopani so bili cerkveni in civilni uradi ter številni odlični prijatelji in osebni znanci jubilara, med nimi univ. prof. dr. Kidrič, dr. Jesenko, dr. Mole, veletržec Viktor Rohrmann itd.

Nestrpno je množica pričakovala jubilara. Prišel je par minut pred 6. uro, peš kakor običajno. Med burnimi ovacijami je prispel do cerkve, kjer ga je v otroško navdušenem govoru pozdravila mala Zorica in «mu izročila zlat šopek. Z lepimi, globoko pomembnimi besedami se je zahvalil njej in drugi mladini g. Vrhovnik. Izrazil je željo, naj njihovi zlati mladosti sledi zlatoda doba uspešnega dela za narod in nato zlata starost prijetne zavesti izvršene živilenske dolžnosti.

Ponovno živahno akklamiraj je slavljenec po lepi stari navadi razdelil med mladino spominjske podobice ter odšel v zakristijo, dočim je množica do zadnjega kotička napolnila leno okrašeno in razsvetljeno cerkev. Peveci so ob njegovem vstopu zapeli mogočno himno «Zlatomašnik, bodi pozdravljen!» Ob asistenci sedanega trnovskega župnika pisatelja Frana Fitzgarja, je Ivan Vrhovnik nato bral svojo zlato mašo.

Ko je po končani službi božji prišel jubilar zopet pred cerkev, ga je mnovič objel vihar ovacij. Starček se je v ginjenih besedah zahvalil župljanom in drugim ljubljancem za njihovo ljubezen in njihove čestitke. I.e s težavo so mu prijatelji priborili pot skozi gosto strmine množice in ga spremili do njegovega doma.

Skok v vis: 1. Tratikova 148,5 cm rija) 455 cm, 2. Soukalova (Beroun) 432, 3. Bradava (Plzen) 420 cm.

Te k 80 m po dveh predtekih: 1. Bradava 11,3, 2. Bernikova 1,6, 3. Vankova (Beroun). Bernikova je v predteku tekla 11,1. Te k 800 m: 1. Kaponova (Plzen) 2:44,6, 2. Jermolova 1 meter zadaj, 3. Rigi (Plzen). Met diska: 1. Tratikova 30,60 m, Tratikova je s tem postavila nov jugoslov. rekord, 2. Elin 24,49 m, 3. Jermolova 23,27.

Skok v vis: 1. Tratikova 148,5 cm (nov jugoslov. rekord), 2. Soukalova 130 cm, 3. Elin 125 cm.

Te k 200 m: 1. Jermolova M. 30,2, 2. Tratikova 3 m zadaj, 3. Lhotakova (Plzen).

Met kopa: 1. Bernikova 22,96, 2. Soukalova 19,70, 3. Rigi 19,26.

Stafeto 4 x 75: 1. Ilirija 42,4, 2. Plzen, 3. Beroun.

Beležnica

KOLENDAR.
Danes: Sreda, 27. julija 1927; katoličani: Pantaleon; pravoslavni: 14. julija, Akila.
Jutri: Četrtek, 28. julija 1927; katoličani: Viktor; pravoslavni: 15. julija, Kirik.
DEZURNE LEKARNE.
Danes: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra c.; Hočevar, Sp. Šiška.
Jutri: Sušnik, Marijin trg; Kuralt, Gosposvetska cesta.

Sport

Lepi uspehi naših sportnic na Češkem

Včeraj smo poročali o krasni zmagi, ki jo je hazenska družina ljubljanske Ilirije v Berounu na Češkoslovaškem dosegla nad tamošnje sokolsko družino. V nedeljo so nastopile Ilirjanke v Berounu na lahkoatletskem mitingu, pri katerem so poleg domačink sodelovale tudi atletinje iz Plzna. Ilirjanke so odnesle na tem mitingu lepo zmago, kajti dosegle so 43, dočim so dosegle Plzenčanke 25,5 in domačinke celo samo 12,5 točke. Iz poročil čeških listov posnemamo, da je bil start jugoslovenskega tima za Beroun prava senzacija. Jugoslovenke je toplo pozdravil tovarnar Šimoček, v imenu sokolskega društva v Berounu, v imenu mesta Beroun ing. Pavlišta. Obema se je za pozdrav zahvalil v imenu gostov delegat jugoslovenskega hazenskega saveza g. Šneler. Navzoči klub; so si izmenjali zastavice, nato pa so odpeli obe državni himni. Atletinje so tekmovala v sledečih disciplinah:
Met krogle: 1. Elin, Plzen 926 cm, 2. Bernikova (Ilirija) 920,5 cm, 3. Kučerova (Beroun) 827 cm.

— Pusti to, ti veš, da tega ne maram!

Užaljen se je Rolf umaknil.

— Ne razumem te, Franci! Ti vendar nisi neumna, nadkrijuješ duševno večino drugih ljudi, zakaj me vedno zopet zavrneš? Ali ne uvidiš, da tega ne morem prenašati, da do smrti hrenenim za teboj da bom še znorel od ljubezni? Ali res misliš, da bi bila druga, ničvredna, če bi se mi udala? Ti vendar veš, da mislim s teboj dobro in pošteno, da nisem malopridnež, ki bi te pustil na cedilu, ko bi enkrat...

Franci je široko uprla vanj svoje lepe oči.

— Ne, tako neumna nisem in jaz sem zadnja, ki zaničuje dekle, ker ima svojega ljubčka Nasprotno. Še celo zaviram jih. Toda Rolf, samo zato, ker imam nekogar rada in ker mi včasih kri hitreje zaplapolna po žilah, samo zato tega ne storim. Morda bi pristala, če bi ne bilo onega z mojo sestro. Da, če bi te strastno ljubila, če bi bilo moje srce in moje misli do zadnje niti navezane nate, potem bi premagala vse ovire, bi pozabila celo zadnje besede moje dobre mamice — ampak tako zelo te ne ljubim, Rolf! Imam te rada, želela bi, da bi mi bil brat, in kot pri-

bližini. Ljubezen pa mora biti vse drugačna!

Rolf je le za trenutek žalosten povsili oči, nato pa je njegov mladeniški obraz zopet zaigral v razposajenem smehu.

— Neumnost, ti si pravkar dosegla še le devetnaisto leto in o sebi še sama ne veš ničesar. Le počakaj, ko bom jaz enkrat mnogo zaslužil in stopil pred tebe kot svečan snubec, boš že povsem drugače govorila! Sicer pa sem prišel sedaj po tebe. Veš, na Rohrerhütte v Neuwalddergu je danes velika veselica z lepoto konkurenco in dobil sem dve prosti vstopnici. Sai greš z mano?

Franci so se zasvetile oči. Ob tem krasnem, toplim zgodniepoletnem večeru na gozdni veselici, to mora biti čudovito. Toda že v naslednjem trenutku je skremžila obraz, tako da je postal še nosek ves grbast.

— Saj nimam kaj obleči. Rolf, nič drugega ko belo obleko, ki sem si jo sama skrojila in to je preveč priprosto. In poštenega klobuka tudi nimam. Rolf je napeto premišleval.

— Že imam. Hitro stonim k Hartmeierju. On ima v svojem ateljeju celo kopico lepih rut in drugih stvari, ki se vselej lahko rabijo.

To in ono

Preprečen povratek princa Karla v Rumunijo

Dunajska »Die Stunde« prinaša senzacionalno vest o veliki politični aferi, ki je bila odkrita te dni v Zenevi. Rumunskega princa Karla, ki je moral resignirati na prestol in zapustiti domovino, so baje hoteli vtihotapiti v Rumunijo. O dogodku poročajo med drugim sledeče:

V Bellevueju, krasnem predmestju mesta Zeneve, ki leži ob jezeru, se je nedavno nastanil bogat in odlični angleški sportnik mr. T., ki si je tam zgradil lično vilo. Mož je imel dve letali in često je delal z njima razne poje po romantični Švici. Zadnje čase pa se je razširila verzija, da se pripravlja mr. T. za drzen nastop. Baje je nameraval vtihotapiti princa Karla, ki bi se imel z avtomobilom prepelati iz Pariza v Bellevue, na Rumunsko.

Zenevska policija je takoj uvedla obširno preiskavo, a čuva niene uspehe popolnoma v tajnosti. Podletni Anglež je energično zanikal, da bi imel v mislih tako nevarno akcijo

Normalni ljudje

Kdo je normalen in kdo ni, je težko odločiti. Ljudje govore o normalnosti, a pravzaprav ne vedo, kaj je to. Še učenjaki si belijo glave zaradi tega vprašanja.

Splošno se smatra tisti človek za normalnega, ki odgovarja idealni sliki človeka po zakoni anatomije in psihologije. Če bi sodili natančno po teh predpisih, bi našli morda med milijon ljudi samo dva normalna.

Pred leti so Američani pregledovali

šolsko dečo in po tej statistiki, ki bi veljala za vse kontinente, nahajamo med 1.700.000.000 prebivalci naše zemlje le 40.000 normalnih.

Psiholog Harry Hollingworth je hotel dognati izrazite lastnosti normalnega človeka, to je človeka, ki bi v duševnem in telesnem pogledu zavaljal nekdo sredo med genijem in idiotom. Preiskoval je 93.000 ljudi, ki so bili pripadniki vseh narodov in plemen ter je dognal tole:

Normalen človek doseže starost 53 let, tehta 75 kg in je 167 cm visok. Njegovi možgani tehtajo kvečjemu 1300 g in uporabljajo v svojem govoru 7000-8000 besed. Tak človek se loči pojme vladarja monarhije in predsednika republike, niso mu pa jasni pojmi evolucije in revolucije. Srednji človek obvlada navadno en jezik in njegova inteligenca je enaka inteligenca 14letnega dečka. Oženi se mlad in ima troje ali četvore dece. Na leto zasluži povprečno 900-1000 dolarjev.

Tragedija v Monte Carlu

Monte Carlo... Koliko ljudi je že upropastilo, koliko eksistenc uničilo in koliko gorja povzročilo pogubno mesto? Kronika o tem molči. Je tupatam prodre v javnost kaka tragedija, ki se odigrava za zidovi igralnic. In baš te dni je bil Monte Carlo zopet pozorišče tragičnega slučaja.

V igralnici Casine je bil mlad človek, ki je igral in hazardiral za velike zneske. Sreča mu ni bila mila in izgubljal je neprestano. To je razpallilo njegovo strast, stavil je vedno višje zneske, a brez vsakega uspeha. Kolo sreče se ni hotelo zasukati njemu v prid. Končno je riskiral zadnji znesek, bila je

horendna vsota. Napeto je zrl v kolo sreče, debele potne srage so mu polzele raz obraz. Kolo se je vstavilo. »Izgubljeno!« je kriknil nesrečnež, oči so se mu izbuljile v obupu. V naslednjem hipu je bliskoma poteknil iz žepa steklenico bencina, na nazlo žil po igralni mizi in skušal zažgati. V zadnjem trenutku so mu sluge preprečili blazno dejanje. Mladenič, ki je očitno zblaznel, je nato potegnil iz žepa samokres in pričel streljati na vse strani. V dvorani je zavladala panika, gostje so se bliskoma razkropili na vse strani. Blaznež se je nato krohotaje pogljal k oknu in skočil na cesto. Obležal je nezavesten. V bolnici je podlegel težkim poškodbam, ne da bi se orel zavedel.

Grd zločin v Bukarešti

Med pogrebom kralja Ferdinanda je bil v Bukarešti izvršen brutalen zločin, ki je bil odkrit šele včeraj v torek in je silno razburil prebivalstvo rumunske prestolnice. Umornega so našli znanega rumunskega multimilijonarja Zolahula. Neznani nanadalcji so med časom pogreba, ko je bila vsa pozornost policije osredotočena na žalne svečanosti, vdrlj v pisarno milijonarja. Zolahula, ki je bil slučajno sam, se je postavil napadalcem po robu, toda ti so ga brez pardaona ustrelili. Vlomilci so nato odprli veliko železno blagajno in jo popolnoma izpraznili. Premožnjev Zolahule se ceni na tristo milijonov lejev. Za drznimi morilci ni nobenega sledu.

Najbogatejši Japonec

Po polomu največjega japonskega koncerna Suzuki, ki je povzročil tudi padec vlade, se je javnost začela zanimati za japonske industrijske in denarne magnate. Med temi je najzani-

mivejši 90letni Kihaiširo Okura, ki ga danes smatrajo za najbogatejšega Japoncea.

Kihaiširo Okura je pričel svojo karijero kot 17letni mladenič z ribolovom. Prihranil si je nekaj denarja in začel trgovati. Trgovina je uspevala, iz malega trgovca je postal velepodjetnik. Dobavljal je vladi municijo in v letu 1872. je prepotoval vso Evropo in Ameriko. Dve leti nato je otvoril v Londonu že prvo podružnico. Japonska ekspedicija na otok Formozo, upor leta 1877, kitajsko-japonska vojna leta 1894 in rusko-japonska vojna so bili glavni viri njegovega bogastva. Kihaiširo je udeležen pri vseh večjih podjetjih na Japonskem in v inozemstvu. Podprl je kolonizacijo Japoncev v Mongoliji, kjer je zasadił ogromne plantaže riža. Okura je lastnik 34 podjetij na Japonskem in 19 podružnic ima drugod.

Kakor Okura, so tudi drugi Japonci skušali nakopičiti bogastvo, vendar se ni nobenemu tako posrečilo kakor njemu.

„Črna vdova“

Tako se namreč imenuje pajek, ki je zadnje čase v južni Kaliforniji in Arizoni povzročil silno paniko med prebivalstvom. Pajek je namreč strupen in je do sedaj zahteval že dvajset človeških žrtev, zanimivo pa je, da so bili to samo moški. Pik pajka učinkuje že po 24 urah.

Znanstveniki so mnenja, da je pajek zahteval še mnogo več žrtev, kajti v bolnicah se je mnogo smrtnih slučajev utemeljevalo z zastrupljenjem, do čim je smrt povzročil ominozni pajek. »Črna vdova« se namreč do sedaj v Severni Ameriki še ni pojavila, zanesli pa so jo z raznimi pošilkami sadja in zelenjave iz južnih krajev.

Proti pajku se je uvedla prava vojna, v kateri pa padajo tudi nedolžne

žrtve. Prebivalstvo je namreč skrajno razburjeno, uničuje vse pajke, pa naj sibo potem »črna vdova« ali pa nedolžni pajek, ki mirno ždi v svojem kotu in preganja muhe.

Ženska v hlačah

Moški modni svet rešuje problem kratkih moških hlač, ženske pa medtem premišlujejo, kako bi oblekle hlače namesto krila.

To pomeni pravo revolucijo v ženski modi. — Kratke moške hlače res niso tako pomembne kakor kratka ženska krila. Nobenemu pariškemu salonu ne pride več na misel, da bi vpeljal zopet dolga krila in preobrazil ženske v nune.

Na Angleškem, v klasični deželi sufražetk, pa ženske pripravljajo novo modo — modo ženskih hlač.

Res, srčkane bodo s črnimi, plavimi, belimi ali rdečimi hlačami.

Sicer pa, če so ženske posnele moške v frizuri, zakaj bi jih ne posnemale še v hlačah. Na Angleškem se javnost sedaj še bori proti novi modi, vendar je znano, da sufražetke vedno zmagajo.

Originalna želja

Pred nekaj dnevi je nenadoma umrla v malem selu na Moravskem seljakinja, ki je bila popolnoma zdrava. Zato je nenadna smrt te žene vzbudila precejšnjo senzacijo. »Truplo« so prepeljali v mrtvašnico. Ko na je pripeljal mrtliški ogleda, je ugotovil, da kmetica sploh ni bila mrtva, marveč, da je smrt samo fencirala.

Pri zaslišanju je seljakinja izpovedala, da je bila silno radovedna, kdo se bo niene smrti veselil in kdo jo bo obkloval. Podlistek.

Originalne potreščine za Opalograph.

Reservat in Fixat in druge potreščine. Originalne barve in matrice za Gestner Cyklostil

Lud. Baraga LUBLJANA Selenburgova 6 Telef. 2980

Adolfo Albertazzi:

Ukana za ukano

»Reši me!« je rotila Selia Dolmi svojo prijateljico. »Samo ti me moreš rešiti!«

»Bom,« je ponavljala Campomori. »Vse, kar želiš! Ali za božjo voljo, pomiri se! Pojasni mi vendar: v kočiji? Ti in on? Ponesrečila? In tvoj mož te je videl?«

Selia se je zgrudila na stol, odgrnila je gosti pajčolan s preplašenih oči in vsa razburjena je začela pripovedovati podrobnosti strašnega dogodka.

Slučajno sta se srečala z Araldijem. »Slučajno?« — je pomislila prijateljica. »S tako gostim pajčolanom?«

On jo je pregovoril, da je šla pogledat njegovo novo vilo, zunaj mesta...

»Konečno!« je pomislila prijateljica.)

»Dolgo je silil vame! In, ali je bilo kaj slabega na tem? Zdelo se je, kakor da mu ne zaupam... Ali ko sem bila v fjakkerju, v zaprti kočiji, mi je bilo žal. Če bi me kdo spoznal? In spustila sem zavese.«

(»Pajčolan ni zadostoval?« je pomislila prijateljica.)

»Ali previdnost se je spremenila v nepremišljeno neprevidnost po krivdi izvoščekovi! Namesto, da bi vozil po Mazzinijevi ulici, je zavil čez trg in na vogalu Cavourjeve ulice sem začela nenadoma zakričala. Videla sem, da je odprl Araldi vratca, se sklonil ven in da ga je vrglo z vso silo nazaj... Konj je treščil ob tla, podrli ga je tramvaj... Izstopila sem, ne vem kako, ko se kočija ni bila še ustavila, skušala sem pobegniti med množico, ki je pritekala od vseh strani in ko sem bila že zavila v ozko ulico na desni, sem opazila, da je hitel na kraj nesreče tudi on, prihajajoč iz lovskega kluba. Prisekla bi, da sta se najina pogleda srečala! Strašno je!«

In Selia Dolmi je bruhnila v jok.

»Gotovo te ni spoznal,« jo je potolažila Ana Campomori. »S tako temnim pajčolanom!«

»Ti ne veš,« je šepetala ona druga.

»Vsega je zmožen. Če me je spoznal... Iz ponosa in ljubosumnosti se ne bo obotavljal...«

»O!« je pripomnila Ana. »Prav zato, ker je tvoj mož takšen kakor praviš, se ni bati, da bi v negotovosti in dvomu hotel izzvati škandal!«

»V dvomu! Vidiš, to je edini up: da bi dvomil! Mora dvomiti!« je vzkljknila stokajoč Selia. »Zato mi moraš pomagati! Rešiti me!«

»Kako pa?«

»Ti si svobodna, storiš lahko, kar hočeš.«

»Kaj misliš s tem?« je vprašala Campomori, skoro vesela, da more njeno vdovstvo v tem tragikomičnem slučaju tudi nekaj veljati.

Selia se je opogumila. Dasiravno različni po laseh in po obrazu, sta si bili podobni po postavi in obnašanju. Ali nista pomerjali včasih obleke, druga od druge, čudeč se, da so jima vendar pristojale?

»Ti oblečeš mojo obleko...«

Njena toaleta je bila iz rjavega kašmirja s tankimi zelenimi črtami, nova, tisti dan jo je imela prvokrat na sebi. »Nalašč za to priložnost,« je pomislila prijateljica.)

... »daneš moj klobuk, moj pajčolan,« je nadaljevala Selia, »mi posodiš svoj jutranjo toaleta in kakršenkoli klobuk in potem brzo k meni domu. Ko se Cesare vrne in te bo videl, se mu bo čisto naravno zdelo, da si prišla takoj k meni, svoji najboljši prijateljici, po tako strašni nezgodi.«

»Cesare se bo prepričal, da se je zmotil,« je povzela Ana. Ali dostavila je z nekoliko trpkim nasmehom:

»Okana, torej!«

Beseda je užalila ono družo, zarde-la je in zaječala:

»Se ti upira?« Vstala je. Zmešana boli nego prej je zašepetala: »Prav imaš. Treba je končati brez vsake okane to škandalozno komedijo in na meni je, da se to zgodi. Naj bo, kar hoče!«

»Ne, ne! Pomiri se! Molči, Selia!« Ana jo je zadrževala, objemala, poljubljala. »Pripravljena sem!« Nn je pozvonila.

»Avto!«

Potem sta se naglo preoblekli.

»Imaš prav. Jaz lahko delam, kar hočem. Prosta sem.«

»Lep slučaj!« je pomislil Cesar Dolmi, ko se je vračal domov. »Zaprta kočija, z zagnjenimi zavesami, povežena od tramvaja se prekucne; z druge strani, neposkodovana, se pojavi gospa in v pomoč onemu drugemu, ki je hotel izstopiti na drugi strani in si skoro razbil črepinjo, si izvini spodnjo čeljust in zmečkal roko, pa hiti, med prvimi, ničesar sluteč, gospod soprog! In spravi domov nesrečneža, ga položi v posteljo, pozove zdravnika in mu pomaga obvezovati... O, lep prijatelj! Zares, lep soprog!«

Tako je govoril sam s seboj Cesare Dolmi. Ali ves se je tresel od razburjenja. Sklenil je, da se reši na kakršnikoli način, s silo ali z zvijačo iz tega smešnega položaja, v katerem se je nahajal. Kaj naj še upa? Da se je zmotil, ker ji ni mogel videti obraza? Ali naj računa s tem, da je ni nihče spoznal in da nihče ne ve za njeno krivdo? Ne, vsako obotavljanje bi bilo škibkost in naravnost. Da se reši dvoma in muke je bilo potrebno postopati brzo: napasti ženo.

(Dalje prihodnjic.)

Gozdnih delavcev
za izdelovanje železniških pragov potrebuje firma Rade G. Petrovič, Bos. Graoška, 1847

Kemična pralnica in barvanje oblek
v najrazličnejših barvah izvaja dela v najkrajšem času pri najnižjih cenah.

Anton Boc, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/I.
- Tovarna: Vič-Glince.

Strojepisni pouk
med počitnicami se vrši vsak dan od 6. do 9. ure zvečer. Začetek 2. avgusta. Vpisovanje 1. avgusta. Christofov zavod, Domobranska cesta 7/L 1690

Teod. Korn, Ljubljana, Poljanska cesta št. 3.
Krovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar; instalacije vodo. dov.

Naprava strelododov. Kopalnice in klostne naprave.
Izdelovanje posod iz pločevine za firme, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi sod (škatic) za konzerve ter z litografijo. 123/L

Šivalni stroji!
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne.

15letna garancija.
Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno

Pisalni stroji «Adler».
Kolesa iz prvih tovarn «Dürkopp», «Kaysers», «Styria», «Waffenrad» (Orožno kolo). — Pletilni stroji vedno v zalogi.

Posamezni deli koles in šivalnih strojev. — Daje se tudi na obroko. — Ceniki zastojni in franko. 32/L

Ivan Jax in sin Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

Najnovejši opahalni izum petrolejske pilnake svetiljka.

AIDA z Amrovo žarnico

200-500 svet. moči. Sveta bala iz. Neznatna poraba petroleja Sveti kakor elektrika! **AIDA**

se rabi za zasvetljevanje prodajalnic, uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvorac, vrtov itd. **AIDA** je prikladna za najmanjše in največje prostore. — Zahtevajte prospekt! Glavno skladišče za SHS ima elektrotehnična firma

SVARC i drug ZAGREB. Preradoviteva ulica 1. — Išče mo zaupne zastopnike. — Zahtevajte takoj prospekte!

Klišeje

vseh vrst, crtno in avtotipije izdeluje po predloženih risbah, peropisih ali slikah za navaden tisk ali za finejšo izvedbo v eni ali več barvah točno po naročilu in v najkrajšem času

Jugografika, tiskovna in založna družba z. o. z.

v Ljubljani, Sv. Petra nasip 23

LOKOMOBILI MOTORI GATERI

PIZOLINI, PLAGIACI, USLOVI

Braća FISCHER

ZAGREB, Pantovčak 1b.

Velika predtiskarija ženskih ročnih del

za trgovino, solo in dom.

Tisoče novih, krasnih vzorcev. Cisti tisk, hitra izvršitev, nizke cene. Predtiskujemo samo na prinesenem blagu. — Entlanje, ažuriranje, tamburiranje, mehnično umetno vezenje.

Matek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova 13

Francoska linija (French Line)

Cie. Gle. **HAVRE-NEWYORK** same 5 1/2 dni brez morje

Dobra hrana in pijača brezplačno

Cie. Chargeurs Réunis, Sud-Atlantique, Transports Maritimes za severno in južno Ameriko z ekspres parniki, kateri vozijo vsak teden iz Havre, Bordeaux in Marsilije v Argentinijo, Uruguay, Chile, Avstralijo in Kanado.

Tozadevna pojasnila daje brezplačno zastopnik

Ivan Kraker, Ljubljana
Kolodvorska ulica 35

**nepoznam
nikake utrujenosti
ker vedno nosim
Palma
dete!**